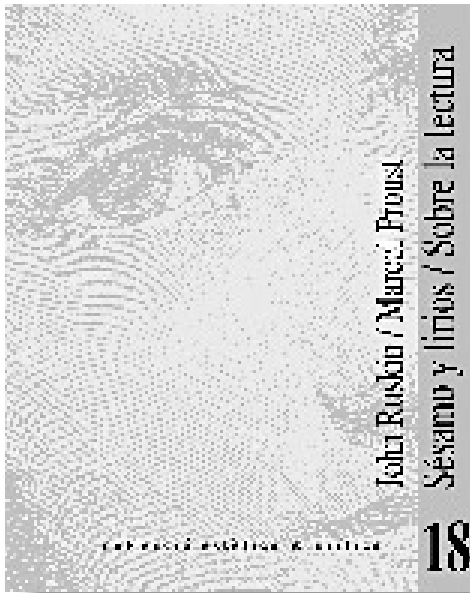

Proust i Ruskin sobre la lectura

Aquest volum recull dues conferències de John Ruskin –sobre la lectura i sobre l'educació de les dones respectivament–, que Proust va traduir al francès acompanyades d'un extens pròleg i de nombroses notes. Un document impagable, que il·lustra la maduració de la personalitat literària de Marcel Proust abans d'emprendre *La recherche*.

SÉSAMO Y LIRIOS / SOBRE LA LECTURA

JOHN RUSKIN / MARCEL PROUST

TRADUCCIÓ I INTRODUCCIÓ DE MIGUEL CATALÁN

COL·LECCIÓ «ESTÈTICA & CRÍTICA», 18

179 PÀGINES

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA, 2003, VALÈNCIA

En 1895, Proust havia abandonat la redacció de *Jean Santeuil*, una novel·la que no reprendria mai. Començava així un període d'uns set anys que constituiria el tram final del seu període formatiu, abans d'iniciar *La recherche*. Durant aquest temps l'activitat de Proust com a escriptor va consistir en la traducció al francès d'algunes de les obres de John Ruskin i en la redacció de diversos textos sobre aquest escriptor. Aquesta dedicació a l'obra de Ruskin representava tant una manifestació de l'admiració de Proust per l'escriptor anglès, com un intent d'escapar de la seua influència i de consolidar la pròpia personalitat literària.

El volum editat en la col·lecció «Crítica & estètica» de la Universitat de València, traduït i prologat per Miguel Catalán, presenta en castellà les dues conferències de Ruskin que Proust va traduir al francès i que va acompanyar de nombroses notes i d'un llarg pròleg.

L'interès d'aquesta edició és que, a més de les conferències, reproduceix també les notes de Proust, algunes d'elles molt extenses. De fet, són com una mena d'assaigs en miniatura. En aquestes notes Proust no es limita a aclarir determinats passatges del text traduït, sinó que de vegades critica algunes de les apreciacions de Ruskin i les inverteix per demostrar-ne la inconsistència o les utilitza com un motiu per definir i precisar la seua pròpia posició moral i estètica. Es produeix, així, un contrapunt fascinant entre els dos escriptors.

En l'extens pròleg *–Sobre la lectura–* que va redactar per a presentar la seua traducció, Proust va delimitar amb més profunditat la seua personalitat com a escriptor. La idea més insistida d'aquest assaig és que la lectura pot resultar perillosa si, en lloc de despertar i estimular l'activitat intel·lectual, tendeix a substituir-la. Per a Proust, la lectura juga un paper essencial i limitat alhora en la nostra vida espiritual. «La lectura –diu– es troba en el llindar de la nostra vida espiritual; ens hi pot introduir, però no la constitueix.» Per altra banda, com assenyala Miguel Catalán en la seua introducció, en aquest prefaci trobem *in nuce* molts dels temes i característiques estilístiques que retrobarem en *La recherche*, com

la conversió de la seua infantesa en un fresc intemporal de caràcter sagrat. O la utilització del llarg període construït a partir de la imbricació de diverses oracions de relatiu.

Les dues conferències de Ruskin que es reproduïxen en aquest volum constitueixen una bona introducció a l'obra d'un escriptor tan famós durant la seua època i tan poc llegit avui. La primera *–Sésamo. De los tesoros de los reyes–* té com a tema central la lectura. La segona *–Lirios. De los jardines de las reynas–* està dedicada a l'educació de les dones. L'estil de Ruskin, rapsòdic i metafòric, pot fatigar una mica i difumina sovint els seus plantejaments. Hi trobem com a motiu recurrent la crítica d'una civilització, de la qual denuncia el caràcter exclusivament utilitarista i individualista i altres tares que se'n deriven, com la contaminació del medi ambient o la pràctica d'un cristianisme imaginari –«un cristianisme de llum de gas», en diu. Tots aquests mals són per a Ruskin la conseqüència d'un analfabetisme infantil, d'una falta d'educació en els hàbits més corrents del pensament.

Enric Iborra